

ИНФО ЦЕНТАР ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТИЊА

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ У 2007. години

Београд, јануар 2008. године

САДРЖАЈ

УВОД - ИНФО ЦЕНТАР ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТИЊА, 2007	4
ИНФО ЦЕНТАР У БРОЈКАМА	5
I ДОБРОБИТ ЖИВОТИЊА – ВАЖНА ДРУШТВЕНА ВРЕДНОСТ	
I-1 Учешће у изградњи система заштите животиња	
I-1.1 Промовисање Прве Резолуције о заштити животиња	6
I-1.2 Иницијатива за израду Националне Стратегије решавања проблема напуштених животиња	8
I-1.3 Умрежавање надлежних институција ради спровођења члана 269. Кривичног законика	9
I-1.4 Иницијатива за укључивање добробити животиња у текст Стратегије одрживог развоја Републике Србије	10
I-2 Информисање јавности	
I-2.1 Кампања „Мала школа бриге о животињама“	12
I-2.2 Промотивне акције	16
I-2.3 Сарадња са медијима	20
I-3 Образовање	
I-3.1 Образовни рад и подршка васпитачима, наставницима и стручним службама школа	23
I-3.2 Иницијатива за укључивање васпитања и образовања о добробити животиња у наставни програм	24
I-3.3 Образовни рад са децом и младима – дечји клуб "ORkiCA"	25
I-3.4 Обука радника зоохигијене на пословима хватања животиња	28

II ПОДРШКА ГРАЂАНИМА

Информативно – саветодавна подршка:

II-1	Опште информације	29
II-2	Промовисање одговорног власништва	30
II-3	Информације о Стратегији решавања проблема паса луталица на територији града Београда.....	31
II-4	Савети о одржавању здравља животиња	32

Посреднички сервис

II-5	Сервис удомљавања	32
II-6	Сервис изгубљено-нађено	34

Правна подршка и медијација

II-7	Правни савети, пријаве грађана и медијација	35
------	---	----

Подршка НВО:

II-8	Подршка у оснивању НВО за заштиту животиња	39
------	--	----

III ПРАЋЕЊЕ СТАЊА У ОБЛАСТИ ДРЖАЊА И ЗАШТИТЕ ЖИВОТИЊА

III-1	Анализа медијског извештавања	40
III-2	Праћење спровођења Стратегије решавања проблема паса луталица на територији града Београда	41

IV ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ

IV-1	Помоћ угроженим животињама	42
IV-2	Реакције на догађаје из јавног живота у вези са нарушавањем добробити животиња	43

V ЗАКЉУЧАК

V-1	Искуства у раду - детектовани проблеми у реализацији активности у 2007. години	44
-----	--	----

VI ПРИЛОЗИ

ИНФО ЦЕНТАР ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТИЊА, 2007

*СВЕ што сте хтели да урадите
ЗА ЖИВОТИЊЕ а нисте знали како*

У првих девет месеци рада Инфо центру за заштиту животиња обратило се преко 6 500 грађана путем електронске поште, телефоном или лично; кроз учионицу је прошло преко 2 000 деце и младих, као и близу 150 наставника и васпитача!

Тако Инфо центар постаје јединствени информативни, саветодавни, образовни и посреднички сервис који је на услузи свим грађанима, како онима који се брину о животињама, тако и онима којима оне сметају.

Заинтересованост грађана превазишла је наша очекивања и у потпуности је оправдала тежњу за оснивањем једне овакве институције у нашој престоници. Истовремено је просведочила о празнини која је до сада постојала у овој области, али нам је и указала на велики број проблема и потреба на које наше друштво и држава морају дати адекватан одговор.

До сада смо грађанима пружали правне и практичне савете, посредовали у превазилажењу сукоба, помагали у проналажењу изгубљених кућних љубимаца, удомљавали напуштене животиње, организовали образовне играонице за децу, курсеве за васпитаче и наставнике, тренинг курсеве за хватаче животиња и др.

Започели смо прву велику медијску кампању са носећим слоганом "Буди човек према животињама" и основали дечији клуб *ORKICA*.

Ово је само почетак наших активности у правцу промовисања добробити животиња, одговорног власништва и друштвене одговорности као важних друштвених вредности. У наредном периоду неопходно је наставити и проширити активности - Инфо центар треба да прерасте у Центар за заштиту животиња, који би могао пружити адекватан одговор на многе од детектованих проблема и потреба са којим се суочава наше друштво у овој области.

Уз помоћ грађана, медија, удружења за заштиту животиња и Града Београда надамо се да ће Инфо центар постати место на коме ћемо размењивати само корисне информације и лепе приче о хуманости и одговорности наших суграђана и складном суживоту са животињама.

Елвир Буразеровић
Председник ORCA

ИНФО ЦЕНТАР У БРОЈКАМА

бр.	ВРСТА АНАЛИЗЕ	број/процент
1	број грађана који су лично посетили Инфо центар	331
2	број грађана који су се обратили Инфо центру телефонским путем	3639
3	број грађана који су се обратили Инфо центру путем електронске поште	2550
	укупан број грађана који су се обратили Инфо центру	6520
4	грађани који су се обратили Инфо центру у смислу добивања општих информација, у вези са проблемом напуштених животиња, Стратегијом и стерилизацијом уопште	13,7%
5	грађани који су се обратили Инфо центру за правну помоћ	21,1%
6	грађани који су се обратили Инфо центру за савет ветеринара, тј. за ветеринарску помоћ	8,0%
7	грађани који су се обратили Инфо центру у смислу оглашавања животиње за удомљавање	23,7%
8	грађани који су се обратили Инфо центру у смислу оглашавања изгубљене или нађене животиње	11,5%
9	грађани који су се обратили Инфо центру за усвајање животиње	7,3%
10	обраћања Инфо центру за помоћ у оснивању НВО за заштиту животиња	1,4%
11	обраћања Инфо центру (остало)	13,3%
12	број одржаних штандова	85
13	укупан број одржаних радионица за децу и младе у оквиру рада клуба ORKiCA	106
14	број деце и младих који су похађали радионице у оквиру рада клуба ORKiCA	Преко 2000
15	укупан број одржаних шестодневних семинара за ORCA едукаторе	3
16	укупан број полазника семинара за ORCA едукаторе	49
17	укупан број одржаних тродневних акредитованих семинара »Добробит животиња и ми« за васпитаче, наставнике и стручне сараднике (у току новембра и децембра)	6
	укупан број полазника (васпитачи, наставници и стручни сарадници) одржаних тродневних акредитованих семинара »Добробит животиња и ми« (у току новембра и децембра)	102
18	број притужби на рад Инфо центра	29

* проценат у табелама је рачунат на основу укупног броја врсте захтева/обраћања

* једна радионица у просеку има трајање од два школска часа (сат и по)

I ДОБРОБИТ ЖИВОТИЊА – ВАЖНА ДРУШТВЕНА ВРЕДНОСТ

I-1 Учешће у изградњи система заштите животиња

I-1.1 Промовисање Прве Резолуције о заштити животиња

Прва резолуција о заштити животиња у Србији и Црној Гори донета је 19. марта 2005. године на V редовној седници Скупштине ORCA, као одговор на потребу да се унапреди стање заштите животиња, односно обнови ова традиција у нашој земљи. Усвојили смо је забринуте због недовољне заинтересованости и информисаности о неопходности заштите животиња у нашем друштву, небриге и непрепознавања основних потреба животиња, као и импликација које неодговоран однос према животињама може имати на животни стандард људи.

Текст Резолуције базиран је на научним, етичким и правним премисама из којих проистиче обавеза заштите животиња. Он се заснива на начелу универзалности бола, патње и стреса, значају који животињски свет има за човека, односно вези која постоји између добробити животиња и људи, као и међународним прописима из ове области. При изради резолуције ослањали смо се на искуства и сазнања која смо стекли при комуникацији са грађанима, политичарима, НВО и медијима у нашој земљи, свесни бројних друштвених, политичких и економских проблема са којима се сусрећу наша држава и друштво, као и значаја који ова област има за интеграцију наше земље у Европску унију.

Значај овог акта огледа се и у томе што први пут код нас на другачији, односно савремен начин дефинише термине: »животиња«, »животиње чији опстанак зависи од човека«, »злостављање животиња« и »добробит животиња«, који ће касније бити уграђени у Нацрт закона о добробити животиња.

Кроз текст Прве резолуције желели смо да извршимо кратку анализу стања заштите животиња, посматрајући је кроз призму правне заштите, образовних програма, медијског извештавања о овој теми, посебно се осврћући на везу која постоји између злостављања животиња и насиља у друштву уопште.

На основу ове анализе настао је и најзначајнији део текста овог акта - његових десет препорука које законодавној и извршној власти на свим нивоима, медијима, образовним институцијама, политичким партијама, невладиним организацијама, привреди и грађанима сугеришу начине на које се, у јавном интересу, може унапредити заштита животиња у нашој земљи. Ове препоруке односе се на прве кораке које, као друштво треба да предуземе како бисмо започели процес изградње система заштите животиња – унапређујући правну заштиту животиња, образовне програме и јачајући општу свесности о значају ове теме, како за животиње, тако и за човека – наше друштво и државу.

Прихватање ових препорука од стране наведених субјеката циљ је Прве резолуције. Због тога је, са позивом за подршку текст резолуције упућен на преко 300 адреса. Позвали смо законодавну и извршну власт на свим нивоима, медије, образовне институције, политичке партије, невладине организације, привреду и грађане у нашој земљи да прихвате принципе Прве резолуције и својим потписом потврде њену нужност.

Данас можемо да кажемо да смо задовољни широком подршком коју је резолуција добила. Прву Резолуцију први су подржали наши интелектуалци, као и јавне личности. Поред њих текст резолуције подржале су и многе значајне институције, као што су Универзитет у Крагујевцу; Српска академија наука и уметности (САНУ); Народна канцеларија председника Републике и други. Потписујући Изјаву о прихватању принципа и препорука Прве резолуције 19. октобра 2005. године, овај акт подржао је и Председник Републике Србије, г. Борис Тадић.

Широка подршка принципима и препорукама Прве Резолуције о заштити животиња, први је корак у правцу стварања (обнове) традиције заштите животиња у нашој земљи.

Принципи и препоруке Прве резолуције уграђени су и у Стратегију решавања проблема паса луталица на територији града Београда, коју је 28. марта 2006. године донео градоначелник Београда. Ово је први свеобухватан акт који сврстава град Београд у групу цивилизованих градова који примењују хумане и ефикасне програме контроле и смањења популације напуштених животиња.

Тренутно су у току активности у вези са састављањем текста Друге резолуције која ће бити усвојена одмах након усвајања Закона о добробити животиња Републике Србије. На овај начин верујемо да ћемо допринети развоју заштите животиња, као важног друштвеног питања.

I-1.2 Иницијатива за израду Националне Стратегије решавања проблема напуштених животиња

Градови и општине у Србији се на различите начине суочавају са решавањем проблема напуштених животиња, али нажалост без много успеха. Методе масовног уништавања паса и мачака луталица свакако да не могу трајно да реше овај проблем, јер њихова популација наставља да се увећава, а самим тим и трошкови око њеног смањења. У већини градова и општина Србије у којима су локалне самоуправе спроводиле истраживање јавног мњења, грађани истичу управо проблем паса и мачака луталица, као један од 5 највећих проблема са којима се суочавају.

Градоначелник Београда је на предлог Секретаријата за заштиту животне средине донео Стратегију решавања проблема паса луталица на територији града Београда, која у потпуности уважава препоруке Светске здравствене организације (WHO) и Светског удружења за заштиту животиња (WSPA). Она може бити добар модел за израду сличне стратегије на националном нивоу. Имајући све наведено у виду, као одговор на растуће потребе локалних самоуправа, сматрамо да је неопходно приступити изради Националне стратегија решавања проблема напуштених животиња у Републици Србији.

Како бисмо обезбедили да поменута Национална стратегија адекватно одговори на потребе градова и општина у Србији, обезбедили смо подршку и успоставили смо сарадњу са Сталном конференцијом градова и општина (СКГО). У сарадњи са СКГО у току 2007. године спровели смо следеће активности:

1. истраживања у вези са стањем у овој области, како бисмо утврдили обим проблема, досадашња искуства, односно очекивања и потребе градова и општина када је реч о решавању овог проблема;
2. радна група коју чине представници општина и ORCA, израдила је први Нацрт националне стратегије, на основу спроведених истраживања;
3. у току је сумирање коментара локалних самоуправа на текст Нацрта.

У наредном периоду планирано је организовање конференције у Београду на којој би се усвојио текст Националне Стратегије, који би био достављен свим општинама у Србији, како би послужио као водич за израду локалних стратегија решавања проблема напуштених животиња.

Уверени смо да ћемо на овај начин помоћи локалним самоуправама да свеобухватно и одговорно приступе решавању здравствених, хигијенских, еколошких и социјалних проблема који се везују за постојање напуштених животиња.

I-1.3 Умрежавање надлежних институција ради спровођења члана 269. Кривичног законика

Почетком 2006. године, прецизније 1. јануара 2006. ступио је на снагу Кривични законик Републике Србије („Сл. гласник РС“ 85/05) који је предвидео кривично дело „мучења, повређивања и убијања животиња“ (члан 269.). Предвиђена казна за основни облик овог кривичног дела је новчана, односно казна затвора у трајању до шест месеци, за квалификовани облик до три године.

Иако је ово велики корак у области заштите животиња у Србији, можемо констатовати да постоје одређени проблеми који се односе на саму правну норму односно њено спровођење:

- формулација која се користи је превише широка, што отежава спровођење;
- листа кривичних дела не уључује напуштање и борбе животиња;
- сматрамо да је казна која за основни облик кривичног дела износи највише шест месеци затвора недовољна;
- спровођење закона је неадекватно због немотивисаности надлежних органа да покрећу поступке, као и њихове несинхронизованости.

У циљу превазилажења ових проблема, спровели смо низ активности:

1. Идентификација проблема у вези са спровођењем Кривичног законика, која обухвата:
  - прикупљање информација о случајевима злостављања животиња преко Инфо центра за заштиту животиња, и
  - праћење покривености ове теме у медијима.
2. Припрема Нацрта протокола за реакцију у случајевима злостављања животиња. Овај протокол треба да прикаже начин на који треба све институције да функционишу умрежене, а циљеви његовог спровођења су:
  - препознавање случајева злостављања животиња;
  - подстицање грађана да пријављују случајеве злостављања животиња;
  - превенција злостављања животиња;
  - брза реакција у случајевима злостављања животиња уз збрињавање злостављане животиње;
  - кажњавање злостављача животиња;
  - медијско извештавање о случајевима злостављања животиња.
3. Успостављање сарадње са институцијама које су надлежне за спровођење закона - тужилаштва, полицијске станице, ветеринарска инспекција, центри за социјални рад и др.
4. Састављање извештаја о злостављању животиња у Србији

Умрежавање институција убрзаће процес изградње адекватног система заштите животиња, који је неопходан сваком друштву које жели да се одлучно – системски и ефикасно супростави злостављању животиња, односно порасту насиља у друштву.

I-1.4 Иницијатива за укључивање добробити животиња у текст Стратегије одрживог развоја Републике Србије

Наша организација се у октобру 2007. године укључила се у јавну расправу у вези са Нацртом Стратегије одрживог развоја Републике Србије, са циљем да заштита животиња постане њен интегрални део. Предложили смо да се у текст Нацрта Стратегије уврсти поглавље о заштити добробити животиња, у оквиру дела „Друштвено-економски услови и перспективе“.

Циљ ове Стратегије је да помогне да наша земља до 2017. године постане институционално и економски развијена држава компатибилна стандардима Европске уније.

Схватајући заштиту добробити животиња као, пре свега, друштвену категорију, Европска унија је Амстердамским споразумом (Official Journal C 340 of 10. 11. 1997.), обухватила и *Протокол о заштити и добробити животиња* који обавезује земље чланице ЕУ да обрате пуну пажњу на заштиту добробити животиња при доношењу законских прописа и изради стратегија у области пољопривреде, транспорта, међународне трговине и истраживања. Истовремено ЕУ спроводи *Акциони план о заштити и добробити животиња 2006 – 2010* (Official Journal C 49 of 28.02.2006.). Разлог за овакво вредновање ове области крије се у чињеници да заштита добробити животиња пружа јединствен одговор на низ здравствених, хигијенских, еколошких, економских и социјалних проблема једног друштва, односно да је тесно повезана са јавним здрављем, сигурношћу и конкурентношћу прехранбених производа животињског порекла, безбедношћу човека, заштитом животне средине и др.

Имајући у виду значај који развој заштите добробити животиња има у процесу интеграције наше земље у Европску унију, предложили смо неколико стратешких циљева у области заштите добробити животиња до 2012., и то:

1. *Унапређивање правне заштите животиња, и то:*
  - укључивање одредбе о заштити животиња у Устав РС
  - ратификација конвенција Савета Европе из ове области
  - унапређивање кривично - правне заштите животиња
  - подршка процесу усвајања Закона о добробити животиња, као и изради и усвајању пратећих правилника
2. *Институционална изградња* кроз оснивање и оспособљавање одговарајућих структура које ће планирати и примењивати политику развоја заштите животиња уз вертикалну и хоризонталну синхронизацију (*Одељење за добробит животиња, као део Управе за ветерину; Национални савет за заштиту животиња РС; Етички комитет за заштиту огледних животиња РС; инспекција за заштиту животиња и заменик омбудсмана за заштиту животиња*)

3. *Израда Стратегије и акционог плана за решавање проблема у појединим областима заштите добробити животиња у Републици Србији (домаће животиње, кућни љибимци и напуштене животиње, држање дивљих животиња у заточеништву, огледне животиње и сл.)*
4. *Спровођење програма професионалног усавршавања за лица која су у оквиру свог занимања директно одговорна за обезбеђивање добробити животиња (ветеринарски инспектори, ветеринари и др.)*
5. *Укључивање васпитања и образовања о добробити животиња у наставни програм у Републици Србији*
6. *Укључивање злостављања животиња у полазни оквир Националне стратегије борбе против насиља, ослањајући се на научно утврђену везу између злостављања животиња и насиља у друштву*
7. *Подизање нивоа информисаности и унапређење јавне свести – кроз сталну медијску кампању за анимацију шире јавности с циљем упознавања са општим принципима заштите добробити животиња, као и са значајем који иста има за друштво у целини;*
8. *Унапређивање финансирања активности у области заштите животиња кроз различите мере*

Укратко сматрамо да је приоритет Србије у области заштите добробити животиња јесте изградња система заштите животиња у Републици Србији, који ће бити у стању да креира, спроведе и надзире политику заштите животиња. Таква једна институционална и правна поставка ће омогућити ефикасно учешће Србије у програмима међународне сарадње.

I-2 Информисање јавности

I-2.1 Кампања „Мала школа бриге о животињама“

Настанак популације напуштених животиња просечан грађанин не доводи у везу са непромишљеним навикама и неодговорним понашањем човека према свом љубимцу и осталим животињама. Ова популација се у јавности презентује и доживљава једноставно као проблем, опасност или стање на које надлежни органи морају реаговати, при чему се занемарују и превиђају узроци настанка проблема, као и постојање одговорности човека.

Подизање свести о узрочно-последичном аспекту проблема напуштених животиња један је од највиталнијих корака у његовом решавању. Препознавши да је информисан и едукован грађанин најбољи савезник у решавању проблема у вези са популацијом напуштених животиња, Инфо центар за заштиту животиња је у јуну 2007. године покренуо кампању „Мала школа бриге о животињама“.

Циљеви кампање су:

1. упознавање и едукација постојећих и потенцијалних власника са обавезама према кућном љубимцу тј. основним постулатима одговорног власништва, као и са нужношћу примене третмана стерилизације, регистрације и вакцинације;
2. мотивисање што већег броја грађана на удомљавање напуштених животиња и информисање о неопходности удомљавања паса из прихватилишта за напуштене псе у Овчи;
3. скретање пажње јавности на појаве злостављања и напуштања животиња, као и развијање свести о нехуманости сваког насилног понашања, без обзира на то над ким и у ком облику се оно манифестовало.

Слоган поменуте кампање - *„Буди човек према животињама“* – подсећа на моралну обавезу човека, као разумног, друштвеног бића, да се одговорно и са поштовањем односи према животној околини и припадницима других животињских врста.

Кампању је подржало преко стотину познатих личности:

Тихомир Станић; Нигор-Игор Лазић; Дејан Гвозден "Кристали"; Милица Михајловић; Алиса Стојановић; Радмила Живковић; Биља Крстић; Вера Чукић; Ивана Михаић; Ана Франић; Даница Максимовић; Петар Лаловић; Ирфан Менсур; Срна Ланго; Ива Штрљић; Иван Зељковић; Бане Томашевић; Бојана Стефановић; Калина Ковачевић; Слободан Ђустић; Драгољуб Ђуричић; Ана Станић; Наталија Обренић; Бранка Пујић; Бојан Милисављевић; Биљана Србљановић; Владимир Арсенијевић; Душан Кеџман; Неда Арнерић; Ђуле-Ван Гог; Небојша Грнчарски; Ирена Мишовић; Дубравка Мијатовић; Ивана и Иван Зарић; Тања Јовићевић; Небојша Глоговац; Драгана Огњеновић; Драгана Шарић - Беби Дол; Ања Мандић; Игор Бракус; Маша Милеуснић; Миша Стоиљковић; Горица Поповић; Ружица Сокић; Душан Ковачевић; Светлана Бојковић; Бранислав Лечић; Јован Ђирилов; Дејан Чавић; Предраг Ејдус; Петар Краљ; Срдан Голубовић; Бранко Цвејић; Мирјана Карановић; Борис Комненић; Срђан Карановић; Богдан Диклић; Светислав Буле Гонџић; Момчило Бајагић – Бајага; Дара Џокић; Гордан Кичић; Љиљана Благојевић; Бојана Маљевић; Неша Стојменовић; Небојша Миловановић; Никола Булатовић; Зоран Цвијановић; Сергеј Трифуновић; Виктор Савић; Анђелика Симић; Јелена Ђурувија Ђурица; Стефан Капичић; Ненад Јездић; Гиле-Срђан Гојковић "Електрични оргазам"; Кики Лесандрић-Пилоти; Дејан Цукић; Зорана Павић; Катарина Жутић; Дарко Бајић; Иван Босиљчић; Бода Нинковић; Мирјана Бобић-Мојсиловић; Бојана Бамбић ...

Такође, 14. јуна 2007. године, председник Републике Србије Борис Тадић посетио је штанд ORCA, и том приликом у име Председништва усвојио напуштено маче, пружајући на тај начин подршку кампањи „Буди човек према животињама“.

Промотивни материјал

Посебно атрактиван начин популарисања принципа кампање „Мала школе бриге о животињама“ јесте и разноврсан промотивни материјал, који смо израдили у сарадњи са маркетиншком агенцијом „Incognito“:

Брошуре, практичног формата и атрактивног дизајна, грађане информишу о следећим темама:

1. „Инфо центар за заштиту животиња“ - циљеви и активности Инфо центра; (Прилог I-3.1/1)
2. „Како решавамо проблем напуштених животиња у Београду?“ – узроци настанка популације напуштених животиња и кораци у превазилажењу овог проблема, обухваћени Стратегијом решавања проблема паса луталица; (Прилог I-3.1/2)
3. „Буди човек према животињама“ – принципи одговорног власништва; (Прилог I-3.1/3)
4. Брошура о стерилизацији – информације о корисности стерилизације по кућног љубимца и животну околину; (Прилог I-3.1/4)

5. „Како решити проблем напуштених паса и мачака?“ – опис програма контроле популације напуштених животиња; (Прилог I-3.1/5)
6. „Закон решава хаос!“ – на који начин унапређивање правне заштите животиња решава многе проблеме у односу човека и животиње; (Прилог I-3.1/6)
7. Брошура о микрочиповању – важност обележавања кућних љубимаца. (Прилог I-3.1/7)

Плакати

Кампања „Мала школа бриге о животињама“, промовисана је и путем плаката са слоганом кампање, „Буди човек према животињама“ (Прилог I-3.1/8). Израђен је и плакат великог формата од ПВЦ материјала за потребе „Вау-мјау шалтера“ (штанда), као и плакат за потписе подршке јавности и познатих личности (Прилог I-3.1/9).

Промо пулт и roll-wall

У сврху промоције Инфо центра на отвореном, односно одржавања „Вау-мјау шалтера“ (штанда), израђен је и промотивни пулт (Прилог I-3.1/10).

На овом својеврсном шалтеру грађани имају приступ информацијама у вези са држањем и заштитом животиња, као и промотивном материјалу Инфо центра. Заинтересованост за овакав вид непосредне комуникације са запосленима Инфо центра је велики, а додатну пажњу штанду привлаче и два roll-wall-а, „Буди човек према животињама“ и „Инфо центар за заштиту животиња“ (Прилог I-3.1/11).

Мајице и шоље

Мајице и шоље са слоганима кампање посебно су интересантни јавности (Прилози I-3.1/12 и I-3.1/13).

Телевизијски спотови и радио цинглови (приложени на CD-у)

Маркетиншка агенција „Incognito“ израдила је и низ телевизијских спотова и радио цинглова за потребе промовисања начела кампање „Мала школа бриге о животњама“:

1. „Микрочипуј љубимца“
2. „Стерилиши љубимца“
3. „Удоми пса“ и
4. „Не дозволи да ти пса васпитава улица“

Кампању "Мала школа бриге о животињама" подржали су следећи медији: Телевизије Арт, FOX, Харру, Студио Б; Радио станице: 202, Индекс, Roadstar, Радио С, Beta RFI, Радио З, Накси, Дневне новине: Политика, Глас. Јавности, Курир.

I-2.2 Промотивне акције

❖ Инфо центар на отвореном - „Вау-мјау шалтер“

Све активности Инфо центра пропагирају циљеве кампање „Мала школа бриге о животињама“, будући да им је, као и самој кампањи, заједнички чинилац подршка Стратегији решавања проблема напуштених паса на територији града Београда. Са тим у вези, грађанин ће добити неопходне информације о начелима кампање током разговора са оператером кол-центра, у комуникацији са правном службом, приликом посете нашој интернет презентацији итд.

Поред тога, принципе одговорног власништва јавности смо приближили и путем тзв. „Вау-мјау шалтера“, односно штандова, које смо једанпут седмично одржавали у Кнез Михајловој улици. Штандови су традиционално добар начин за непосредну комуникацију са грађанима; користимо их за промоцију активности Инфо центра, мотивисање шире јавности за укључивање у решавање проблема напуштених животиња, удомљавање напуштених животиња као и организацију едукативних радионица на отвореном, у оквиру дечјег клуба ORCA – ORkiCA.

Укупно је у 2007. години одржано 85 штандова.

❖ Удомљавање животиња током XX Београдског маратона, 21. април, 2007. године

Удомљавање и усвајање животиња најхуманији су начини смањења броја напуштених животиња на улицама града Београда. Инфо центар искористио је традиционално добру посећеност Београдског маратона за организацију удомљавања већег броја паса и мачака, промовишући притом своје активности.

Београдски маратон дугогодишњи је сарадник наше организације. Директор Београдског маратона потписао је Изјаву о прихватању принципа и препорука Прве резолуције о заштити животиња и тиме подржао наше активности усмерене ка изградњи одговорног односа људи према животињама.

❖ Инфо центар на музичком фестивалу поводом Међународног дана планете Земље, 22. април, 2007. године

Повод да се 22. април установи као Међународни дан планете Земље била је природна катастрофа, током које се 1969. године у близини обала Санта Барбаре у америчкој држави Калифорнија у море излило на хиљаде тона нафте, услед чега је угинуо сав живи свет у овом заливу. Данас се овај датум обележава у 175 земаља света, уз учешће више од 500 милиона људи широм планете.

Пружили смо подршку организатору музичког фестивала поводом Међународног дана планете Земље, сматрајући виталним да се широј јавности представе алармантне чињенице: да су преко 40.000 биљних и 6.000 животињских врста пред изумирањем; да смо за 30 година уништили 40% природе на Планети, загадили 50% текућих вода, а да је загађење ваздуха порасло за 200%.

Инфо центар представио је свој ангажман великом броју посетилаца фестивала, путем штанда и промотивног материјала. Посебна пажња посвећена је теми напуштених животиња, с обзиром на то да је овај проблем уско повезан са генералним немаром према животној околини.

❖ **Инфо центар на музичком фестивалу EXIT, Нови Сад, 12-15. јул, 2007. године**

Инфо центар представио је свој ангажман и на сада већ традиционалном музичком фестивалу EXIT у Новом Саду. Према извештају организатора, EXIT 07 посетило је близу 200 000 људи. Рачунајући на добру посећеност фестивалу, желели смо да се овако широкој популацији обратимо имајући на уму три циља:

- промовисање наше кампање са поруком „*Буди човек према животињама*“: промена културе понашања према животињама, едукација садашњих и будућих власника кућних љубимаца о основним постулатима одговорног власништва, мотивисање грађана на удомљавање напуштених животиња, повећање безбедности грађана и редуковање случајева злостављања животиња и тровања напуштених животиња;
- промовишемо активизам и волонтеризам. Сматрамо да је популација која посећује EXIT тј. млада генерација, битна за ширење идеје о важности ових прогресивних начина указивања и решавања проблема са којима се сусрећемо. То је популација која мора да напусти пасиван однос према проблемима, који је угрожавају, и окрене се активизму;
- повезивање са сродним удружењима из окружења, размена искуства и успостављање сарадње.

❖ **Инфо центар на IV сајму заштите животне средине - EcoFair, 12-14. септембар, 2007. године**

Још једна прилика за презентацију својих активности Инфо центру је пружена и на IV сајму заштите животне средине – EcoFair-у.

Приликом отварања манифестације, министар заштите животне средине у Влади Србије, Саша Драгин, нагласио је да је за Србију веома важно да се брзо прикључи развијеним земљама са осведоченом бригом за

очувањем животне средине, те да морамо да достигнемо жељене стандарде и научимо да се опходимо према животној средини.

Спремност на решавање проблема напуштених животиња и упорност и истрајност у том процесу свакако представља вид одговорног односа према животној средини. Искористили смо своје присуство на EcoFair-у да посетимо, надлежнима и другим излагачима предочимо међусобну условљеност између решавања проблема напуштених животиња и решавања низа еколошких питања. Посебно успешна сарадња остварена је са излагачима-представницима локалних самоуправа, којима је понуђена свака асистенција и сарадња у циљу решавања проблема популација напуштених животиња у њиховим општинама. Такође им је предочена могућност да се укључе у израду Националне стратегије решавања проблема паса луталица.

❖ Обележавање Светске недеље заштите животиња, 4-10. октобар, 2007. године

Светска недеља произашла из Међународног дана животиња који је почео да се обележава још давне 1931. године, као начин да се скрене пажња на стање угрожених животиња. Током година овај дан прерастао је у велики догађај који се обележава свуда у свету у склопу Светске недеље заштите животиња, са циљем да се укаже на значај животиња, да се повећа свест о њиховим проблемима и да се допринесе добробити животиња.

У Србији, Светска недеља заштите животиња обележена је конференцијом за новинаре у Инфо центру. Конференцији су присуствовали представници наше организације, Мирослав Маринковић, директор Управе за ветерину Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и Драган Петровић, представник компаније „Mars, која се прикључила обележавању овог важног датума.

Том приликом констатовано је да је стање заштите животиња у Србији на незадовољавајућем нивоу, што је између осталог последица непостојања одговарајућих структура управе које би се темељније бавиле овим проблемом, неадекватног финансирања и лоше пореске политике, слабог невладиног сектора и многих других разлога.

Присутни су се сложили да циљ државе и невладиног сектора треба да буде изградња система заштите животиња, који ће бити у стању да креира, спроведе и надзире политику заштите животиња у Републици Србији. Таква институционална и правна поставка би омогућила ефикасно учешће Србије у програмима међународне сарадње.

Директор Управе за ветерину Мирослав Маринковић је том приликом најавио почетак акције микрочиповања и вакцинисања паса и мачака на терет државног буџета, док ће власници за те услуге као и добијање

путне исправе плаћати свега 100 динара. Представник државне управе, господин Маринковић, изразио је наду да ће се у новембру усвојити Закон о добробити животиња у оквиру пакета закона о пољопривреди.

Доношење закона као сегмента унапређивања правне заштите животиња представља само један, али врло битан корак ка изградњи система заштите животиња. Значајну улогу има и укључивање васпитања и образовања о добробити животиња у наставни програм у Републици Србији, као и унапређивање финансирања активности у области заштите животиња кроз различите мере, са чиме су се сложили сви учесници конференције.

I-2.3 Сарадња са медијима

Медији свакако представљају најдалекосежнији вид промоције рада Инфо центра, основних принципа кампање „Мала школа бриге о животињама“, Стратегије решавања проблема паса луталица као и добробити животиња уопште. Из тог разлога, Инфо центар је посебну пажњу посветио редовној и квалитетној комуникацији са представницима седме силе, било да су у питању агенције, електронски или штампани медији.

Инфо центар је сервис којем се новинари радо обраћају у потрази са стручним и објективним информацијама у вези са држањем и заштитом животиња. Водитељи, новинари, телевизијске екипе, расвета, диктафони – редован су декор наших просторија. Тематика прилога, чланака и емисија су разноврсни: од сезонски популарних тема као што су информације о пансионима за власничке животиње у време годишњих одмора, па до општих информација о начину решавања проблема напуштених животиња на нашим просторима.

С обзиром на тренутно непостојање свеобухватног система заштите животиња као и адекватне правне регулативе у овој области, новинари нам се често обраћају тражећи додатна објашњења у вези са недовољно јасним или опречним информацијама у вези са процедурама и надлежностима. Овакав вид комуникације са медијима је такође веома битан, јер је један од циљева Инфо центра свакако и пласман објективне слике о стању заштите животиња у нашем окружењу, којем свакако могу допринети мотивисани и информисани новинари.

Инфо центар редовну комуникацију са медијима остварује на следеће начине:

1. Слањем саопштења – у протеклој години медијима смо проследили 49 саопштења у вези са актуелностима које за тему имају животиње. Јавност смо овим путем позивали да се прикључи нашим акцијама, упознавали је са исходима судских процеса у вези са злостављањем/убиством животиња или пак подсећали власнике и старатеље животиња на опасност од високих/ниских температура, пружајући у тим ситуацијама конкретне савете.
2. Реаговањем – реакције Инфо центра деле се на реаговања у вези са догађајима из јавног живота приликом којих би добробит животиња могла бити угрожена (концерт Rolling Stones-а на хиподрому), затим отварањем предмета и даљим процесуирањем истог на основу извештавања медија, и прослеђивањем демантија.
3. Одржавањем редовних конференција за медије – јавности и представницима седме силе редовно представљамо ангажман и акције Инфо центра за заштиту животиња

Још један вид виталне сарадње Инфо центра и медија јесу и гостовања на ТВ станицама у сврху удомљавања угрожених животиња. До сада су нам у сусрет изашле телевизије Студио Б, Метрополис, Ентер, Авала, РТС ..., а на тај начин смо у протеклој години удомили више од 20 животиња.

Емисија „Зоо зоом“ на телевизији Студио Б

Сарадња са телевизијом Студио Б везана за емисију „Зоо зоом“ почела је у новембру 2006., а наставила се и током 2007. године. Помоћ Инфо центра била је углавном саветодавне природе, али и при самој реализацији.

Централна тема емисије „Зоо зоом“ јесте Стратегија решавања проблема паса луталица на територији града Београда. Током периода фебруар-јун 2007. обрађене су следеће теме:

- *Стратегија решавања проблема паса луталица на територији Београда* и сви њени елементи;
- *Градска одлука о држању паса* и проблеми у вези са њеним спровођењем: став представника Града, став наше организације, примери тј. проблеми власника везани за шетање паса у парковима;
- *Микрочиповање*, како власничких тако и паса луталица. Реч ветеринара о важности ове процедуре и позив на микрочиповање о трошку Града, који је обезбедио бесплатне микрочипове;
- *Постављање комплета за одржавање хигијене* иза паса у парковима: реакције грађана, позив на пријаву локација на којима су овакви комплети потребни;
- *Стерилизација* – реч ветеринара о важности стерилизације кућних љубимаца и информације о самој процедури;
- *Пример из Инфо центра за заштиту животиња* – прича о псу Миши који, након што му је власница преминула, дуго није могао да пронађе нови дом. Прилог говори о Мишином новом животу са новом власницом и самој процедури удомљавања;
- *Злостављање* – законска регулатива, Кривични законик, случај „Лештане“, борбе паса, реч психолога о злостављању и његовим последицама по друштво;
- *Прихватилишта за псе и мачке* – фактичко стање, портрет два приватна азила, тренутна регулатива и планирана регулатива у оквиру Закона о добробити животиња;
- *Старатељи напуштених паса* – њихова улога и пример из Кумодража II;
- *Беснило* – важност вакцинације и законска обавеза, реч ветеринара, епидемиолога и Здравствене организације;
- *Агресивност и напад паса* – шта је агресивност и шта је њен узрок, како препознати сигнале које животиња шаље и како избећи напад, шта урадити ако до напада дође;
- *Шетња паса као посао* – начин да се заради али и да се премости проблем немогућности посвећивања пажње животињи од стране власника (болест, посао, породични и слични проблеми...)

Емисије које чекају на емитовање:

- Инфо центар – радионица са средњошколском децом на теме: потребе животиња, како бити одговоран власник и начини решавања проблема паса луталица, његови узроци и последице;
- Деца и пси – предност односа дете-пас, долазак детета на свет у кући у којој постоји љубимац, како бирати љубимца сходно приликама у породици – величина пса, потребно време за шетање и бављење љубимцем;
- Удружење „Центар за мешанце“ – представљање њиховог рада;
- Мешанци – предности мешанаца и разлози за њихово удомљавање;
- Пример из Инфо центра – случај везан за плаћање Инфостана на име љубимца (како је то спречено и како је донета одлука о рефундирању новца особама које су плаћале увећан износ Инфостана), улога Инфо центра у информисању, медијацији и решавању оваквих случајева.

Такође, у продукцији телевизије Студио Б израђени су и спотови који позивају на удомљавање паса из центра за стерилизацију у Овчи, а који су емитовани и ван термина емисије „Зоо зоом“.

I-3   Образовање

I-3.1. Образовни рад и подршка васпитачима и наставницима и образовно-васпитним установама

Од школске 2007/8. ORCA стручни тим за образовање и васпитање спроводи програм "Добробит животиња и ми" акредитованог у Заводу за унапређивање образовања и васпитања у складу са овлашћењима која пристичу из Закона о основама система образовања и васпитања као и Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника.

Спровођењем овог програма образују се кадрови запослени на васпитању и образовању деце и младих како би се и школе као инсититуције активно, укључиле у решавање проблема локалне заједнице, првенствено у решавању проблема напуштених животиња односно образовању нових генерација одговорних власника животиња, као и кроз друге активности у унапређењу здравља људи, путем усвајања правилне исхране, здравих стилова живота, те подстицању еколошке свести и заштите животне средине.

Програм "Добробит животиња и ми" подржан је од стране стручних удружења - Педагошко друштво Србије, Савез учитеља Србије, као и од стране Секретаријата за заштиту животне средине и Секретаријата за образовање града Београда.

❖ Едукација ORCA едукатора - тренера

Крајем школске 2006/7 године ORCA је расписала конкурс за све заинтересоване запослене у образовању за обуку едукатора о добробити животиња. Теоријски део обуке је спроведен током јуна, јула, августа и септембра 2007. у трајању од 6 дана по шест сати, а практични део испита полазници су полагали током септембра. Едукацију је прошло укупно 49 васпитача, наставника и стручних сарадника.

Тренутно се за најужи круг кандидата спроводи пракса по школама у својству сарадника водитеља акредитованог програма "Добробит животиња и ми". Упоредо са одржавањем семинара, организована је и додатна пратећа обука ORCA едукатора који су посматрајући и учествујући у реализацији појединих делова семинара стекли практична искуства везана за свој будући водитељски ангажман.

❖ Едукација тренера – супервизора за едукаторе

Обука је одржана је у периоду од 24.-28. августа ове године, а спровео ју је г. Дејвид Коган, ангажован од стране RSPCA као консултант са интернационалним искуством када је у питању консалтинг у области едукације о добробити животиња.

Обуку су похађали едукатори ORCA, који су завршили базични курс ORCA едукатора о добробити животиња. Циљ ове обуке био је да се најквалификованији додатно обуче знањем, мотивисаношћу и искуством. Они би касније радили обуку других едукатора ORCA, као и супервизијски рад водитеља који раде на обуци запослених у образовању, а у оквиру акредитованог програма »Добробит животиња и ми«. Крајњи циљ је да ORCA створи мрежу запослених у образовању на свим нивоима како би временом садржаји о добробити и одговорном власништву према животињама постали део програма васпитања и образовања Републике Србије.

❖ **Професионално усавршавање наставника**

За промовисање овог програма: сваке недеље оглашавамо се у Просветном прегледу, као и путем других визуелних медија, припремили смо 5 000 брошура и 1 000 плаката који садрже све релевантне информације, а свесрдном подршком Педагошког друштва Србије огласили смо се и на њиховој интернет презентацији. Такође посећујемо активе нпр. биолога, педагошко-психолошке секције и сл. и одржавамо презентације о семинару.

Припремили смо и два приручника за примену садржаја о добробити животиња и одговорном власништву као подршку наставницима и васпитачима: Приручник „Добробит животиња и ми“ - водич за тродневни семинар и Приручник са радионицама за лаку примену у пракси.

За прво полугодиште планирано је спровођење програма стручног усавршавања за сто наставника, стручних сарадника и васпитача из неколико васпитно-образовних установа што је и спроведено, а планирамо да исти толики број запослених у образовању обучимо и током другог полугодишта 2007/8. године. Такође смо у процесу аплицирања за још једну годину одобравања програма сталног стручног усавршавања код Завода за унапређење васпитања и образовања.

У току новембра и децембра одржано је чак 6 семинара у 6 основних школа. У семинарима је учествовало око 120 наставника.

I-3.2 Иницијатива за укључивање васпитања и образовања о добробити животиња у наставни програм у Републици Србији

Комисија за спровођење Стратегије решавања проблема паса луталица подржала је нашу иницијативу да се у наставни план и програм у Републици Србији укључи образовање и васпитање о добробити животиња. С тим у вези спроведене су неке значајне активности:

- прикупљање и упознавање са наставним плановима и програмима за све разреде основне школе;

- Прикупљање и упознавање са педагошком и психолошком литературом, као и релевантним школским уџбеницима са циљем осмишљавања адекватне форме наставних активности;
- осмишљавање адекватне форме, садржаја и оправданости имплементације васпитања и образовање о добробити животиња у постојећи План и програм наставе Републике Србије;
- рад на упознавању просветног система других земаља, како би се направило оптимално прилагођавање понуђених садржаја у нашем просветном систему;
- активности на успостављању мреже сарадника из предшколских установа, основних и средњих школа и других релевантних институција, са посебним акцентом на успостављање сарадње са Учитељским факултетом;
- саветовање и сарадња са учитељима и наставницима у вези садржаја и начина примене васпитања и образовања о добробити животиња у школама у Србији;
- наставак рада на осмишљавању форме, односно сценарија нових наставних јединица из области добробити животиња;
- формирање Савета за образовање и васпитање о добробити животиња, кога би чинили запослени у образовању, са циљем рада на осмишљавању програма васпитања и образовања о добробити животиња.

I-3.3 Образовни рад са децом и младима – дечји клуб "ORkiCA"

Деца и млади су природно фасцинирани животињским светом; већина њих сасвим спонтано и без страха показује симпатије према овим бићима. Искуство у образовном раду са децом показало је да никада није сувише рано са подстицањем одговорног односа према животињама. Када им се предочи нарав и потребе животиња, деца показују велико разумевање и за најкомплексније проблеме друштва у вези са њима.

Инфо центар усмерио је део својих активности и на одржавање радионица о добробити животиња за децу и младе у оквиру дечјег клуба ORkiCA. У протеклој години одржано је 106 радионица, било у образовним институцијама или у нашим просторијама. Кроз наше радионице прошло је преко 2000 деце и младих. Циљеви радионица дечјег клуба ORkiCA могу се поделити на општи и специфичне:

Општи циљ:

- усвајање знања, вештина, ставова и вредности у вези са добробити животиња односно одговорним власништвом према животињама.

Специфични циљеви:

- усвајање вештина правилног интерактивног односа између људи и паса и и мачака;

- развој свести и одговорности о очувању станишта и животне околине;
- усвајање основних знања о проблемима у вези са напуштеним животињама;
- усвајање основних знања о потребама кућних љубимаца;
- препознавање биолошких карактеристика паса и мачака;
- препознавање и разумевање емоција и понашања паса и мачака;
- усвајање знања о карактеристикама одговорног власника;
- развој моралног расуђивања, вештине емпатије и поштовања према животињама.

Радионице за децу предшколског узраста првенствено су игровног карактера, а фронталног и индивидуалног облика рада. Обрађиване теме на радионицама су:

1. *„Шта је куци потребно да би била срећна и здрава?“* - потребе паса и одговорно власништво
2. *„Шта је маци потребно да би била срећна и здрава?“* - потребе мачке и одговорно власништво
3. *Како се треба понашати када нам се приближава агресиван пас?*
4. Креирање новогодишњих честитки (од 01.12.07. до 30.12.07.)

Путем илустративних, демонстративних и вербалних наставних метода настојали смо да:

- код деце развијемо позитиван став према животињама;
- пренесемо основна, систематска знања о потребама паса и мачака;
- заједно дођемо до узрока проблема настанка популације напуштених животиња;
- пренесемо знање о одговорном власништу;
- пренесемо вештине препознавања емоције паса и мачака на основу посматрања њиховог понашања;
- децу научимо адекватном понашању у ситуацији када им се приближава агресиван пас;
- повећамо степен емпатије деце према животињама.

Дечји клуб ORkiCA сарађивао је следећим установама: Дом "Змај", Земун; вртић "Мајски цвет" (ПУ "Дечји дани"); вртић "Теразије" (ПУ "Дечји дани"); вртић "Бисер" (ПУ "Врачар"); вртић "Дуга" (ПУ "Звездара"); вртић "Мића и Аћим" (ПУ "Врачар"); вртић "Славујак" (ПУ "Бошко Буха"); вртић "Света Петка" (ПУ "Савски венац"); вртић "Дуга" (ПУ "Звездара"); вртић "Флора" (ПУ "Др Симо Милошевић"); приватни вртић "Лала и Лили"; ОШ "Светозар Марковић", VI Београдска гимназија ...

Захваљујемо се свим вртићима, основним и средњим школама, као и домовима за незбринуту децу која су узела учешћа у нашем раду.

Ликовно-литерарни конкурс »Буди друг према животињама«

За све београдске вртиће, основне и средње школе расписан је ликовни и литерарни конкурс на тему „Буди друг према животињама“, како би се и овом активношћу деца и млади подстакли на хуман и одговоран однос према животињама. Конкурс се завршава 1. марта 2008. године.

Образовне активности са децом спроводе се уз помоћ и подршку Секретаријата за образовање и Секретаријата за социјалну и дечју заштиту Града Београда.

I-3.4 Обука радника зоохигијене на пословима хватања животиња

Обука радника ангажованих на пословима хватања паса и мачака одржана је у периоду од 21-25. маја 2007. године, а спровео ју је г. Брајан Фолкнер, ангажован од стране RSPCA као консултант са интернационалним искуством када су у питању тренинзи у области хватања и поступања са напуштеним животињама.

Обуку су похађали радници службе комуналне зоохигијене, која ради у оквиру градског прихватиштва за напуштене псе у Овчи, а присуствовали су јој и наши волонтери. Циљ ове обуке био је да се одаберу три најквалитетнија радника комуналне зоохигијене, која су мотивисана за даље унапређивање сопственог знања и начина рада, и који би стекли основне комуникацијске и инструкторске вештине, како би и сами могли постати инструктори, односно како би они могли наставити обуку својих колега хватача о хуманом хватању и поступању са напуштеним животињама. Крајњи циљ је да Београдска служба комуналне зоохигијене својим знањем и ефикасношћу прерасте у централну службу у Србији која се бави хватањем и збрињавањем напуштених животиња, а да око себе окупи и службе из других општина, чији ће радници моћи да похађају обуке београдских инструктора из области добробити животиња и хуманог хватања и поступања са њима.

Обука за инструкторе поприма још већи значај ако имамо у виду да је планирано повећање обима рада и запошљавање нових људи. Изузетно је важно да нови људи одмах почну да усвајају начела хуманог хватања и опхођења са напуштеним животињама, како би се што пре оспособили за хумано и ефикасно обављање свог посла. Још једна улога овог курса је да објасни и истакне значај комуникације са грађанима, као важан део посла хватача, као и да идентификује стратегије и начине решавања проблематичних и тешких ситуација.

II ПОДРШКА ГРАЂАНИМА

Један од основних циљева Инфо центра је да обезбеди подршку грађанима у ситуацијама које су на директан или индиректан начин повезане са животињама. Грађанима су услуге на располагању у различитим комуникацијским формама:

- посетом Инфо центру (понедељак, среда и петак од 10 до 15h)
- писаним путем (писма, пријаве и е-маил),
- телефоном (једна телефонска линија, отворена за јавност сваким радним даном од 10 до 15 часова) и
- путем web site-a.

Информативно – саветодавна подршка:

II-1 Опште информације

Инфо центар за заштиту животиња располаже базама података које се свакодневно допуњавају новим подацима и контактима. Те базе обухватају контакте ветеринарских амбуланти, ветеринарских апотека, пансиона за псе и мачке, различите услужне делатности (пет такси, производња кућица за псе, капутића за псе, обука паса), контакте различитих удружења за заштиту животиња, као и многе друге контакте, посредно у вези са заштитом животиња (инспекције, судови, тужилаштва, полицијске станице, општине, обданишта, школе и факултети, и др). Грађани такође могу добити и основне информације о стању заштите животиња у Београду и Србији, као и информације о могућностима самог Инфо центра.

У домен пружања општих информација спадају и информације које, у сарадњи са надлежним институцијама, запослени у Инфо центру пружају о основним одликама и потребама различитих врста животиња. Поред, најтраженијих, основних информација о кућним љубимцима (пси, мачке, папагаји, кунићи, ситни глодари и рибице), грађани могу добити основне податке и упутства и о томе како да се понашају када се сретну са неком врстом дивље животиње или бивају усмерени на одговарајуће стручњаке и институције. Укупно је евидентирано 49 пријава у вези са дивљим животињама. Оне се могу поделити у две групе:

1. Случајеви проналажења јединки различитих врста дивљих животиња у природи и у урбаној средини. Грађани се тада обраћају за савет/информацију о конкретној врсти дивље животиње како би могли да јој помогну уколико је повређена или, најчешће, не науде уколико јој није потребна помоћ. Најчешће су у питању младе јединке птица (сврака, врана, птице грабљивице и др.), повређене одрасле јединке птица и сисара (роде, ветрушке, ловна дивљач), различите врсте слепих мишева, гмизавци (змије, корњаче), водоземци (даждевњаци и тритони), као и неке групе бескичмењака (шкорпије). Највећи проблем настаје онда када грађани учине нешто без консултације са стручним лицем, нпр. мислећи да је младунче напуштено од стране родитеља,

преузимају бригу о њему и припитомљавају га иако немају услове за држање истог, или припитомљавају јединке заштићених врста. Адекватна државна прихватилишта за дивље животиње (осим Прихватилишта за дивље животиње Палић ограниченог капацитета) не постоје, те уколико људи више не могу да се старају о конкретним животињама не постоји могућност њиховог трајног смештања (ово у случају када јединке не припадају заштићеним врстама Уредбом о заштити природних реткости и CITES конвенцијом).

Да би се ове негативне последице поступања из незнања предупредиле, неопходно је информисати ширу јавност о томе како да препознају да ли је неко младунче дивље животиње сироче, односно како да се понашају када се сретну са неком од врста дивљих животиња. Да ли ће јој можда највише помоћи тако што је неће одводити из њеног природног станишта или тако што ће је одвести до најближег ветеринара/стручњака за дивље животиње.

2. Друга група случајева у вези са дивљим животињама јесте пријава различитих видова кршења правних прописа у вези са дивљим животињама (криволов, држање заштићених животиња у заточеништву и пријаве неадекватних услова у којима живе дивље животиње у заточеништву – циркуси и Зоо вртови, као и приватне збирке). Обрада оваквих информација спада у домен пружања правних савета, односно подношења пријава грађана у сваком од ових случајева, а затим посредовање од стране Инфо центра између појединаца и надлежних органа у циљу испуњења законских одредаба и кажњавања одговорних лица.

II-2 Промовисање одговорног власништва

Кроз скоро све наше активности промовише се одговорно власништво, а посебно стерилизација кућних љубимаца, њихово обележавање и вакцинација. На овај начин утиче се на сам узрок проблема прекомерног броја животиња – паса и мачака на улицама Београда. У том погледу, грађани бивају упућени на најближе ветеринарске амбуланте из базе података, односно на Центар за мешанце, или пак Центар за стерилизацију у Овчи уколико грађани немају финансијских средстава, а власници су пса кога су усвојили са улице.

Приметно је да постоји одређен број грађана који су још увек неинформисани о предностима одговорног власништва и који радо прихватају оно што им предлажемо, као и да постоји одређен број грађана који су се самоиницијативно информисали и обраћају се Инфо центру поводом препоручених контаката ветеринара, односно ветеринарских амбуланти где могу да одведу свог љубимца на стерилизацију и обележавање.

Кампања „Мала школа бриге о животињама“ бави се управо промовисањем одговорног власништва.

II-3 Информација о Стратегији

Одређен број грађана се свакодневно обраћа Инфо центру са различитим питањима и захтевима у вези са напуштеним псима и мачкама. Са једне стране, обраћају се љубитељи/старатељи паса који би желели да на неки начин помогну и заштите псе о којима се брину, те желе да их у складу са Стратегијом решавања проблема паса луталица на територији града Београда стерилишу, обележе и вакцинишу.

Грађани су у току ове године пријављивали проблеме са којима су се сусретали на терену. Наиме, евидентиране су жалбе:

- за неадекватно поступање радника који раде на пословима хватања паса и мачака;
- да су пси након стерилизације и третмана у Овчи били болесни, чак и умирали;
- у вези са уклањањем паса са одређених локација у граду иако не постоје адекватне и оправдавајуће пријаве за те псе (пси нису агресивни, нису никог ујели, није у питању "проблематична локација" - школско двориште, круг болнице);
- које се односе на проблеме у вези са потписивањем изјава приликом преузимања пса из Центра. Наиме, у великом броју случајева старатељи су морали да потпишу власничке папире како би могли да врате псе на првобитно станиште, што програмом Стратегије нигде није прописано.

Сваки појединачни случај је, у зависности од количине информација којима је располагао, био разматран са директором и запосленима у Ветринарској станици Београд (Центру за стерилизацију у Овчи), настојећи да се сваки од проблема реши.

Истовремено, евидентирају се позиви/мејлови људи који се обраћају са жалбама на прекомерност напуштених паса на одређеној локацији, као и на агресивност одређених напуштених паса. Оваква обраћања се затим, према приоритетима, прослеђују запосленима у Центру за стерилизацију у Овчи – екипи хватача, како би пси са конкретне локације, уколико већ нису, били стерилисани, вакцинисани, микрочиповани и враћени на првобитно станиште. У случају паса који су озледили људе, препорука је да се озлеђен човек обрати Инфективној клиници, а затим да се пас тачно идентификује од стране уједеног човека како би са локације био склоњен баш тај агресиван пас, а не неки други, мирољубив. Такође, приликом оваквих обраћања, озлеђеним грађанима се увек саветује да узимају у обзир да су пси агресивни уколико имају легло или да се окупљају у већем броју онда када нису стерилисани. Овакви позиви се евидентирају у посебну табелу, како би се посебно повело рачуна о оваквим, проблематичним, локацијама.

II-4 Савети о одржавању и унапређивању здравља животиња

Грађани се Инфо центру обраћају и у вези са одржавањем и унапређивањем здравља животиње о којој брину. На једноставнија питања одговара се и путем е-поште. У случају да је неопходан здравствени третман животиње, власник/старатељ се упућује на одговарајућу ветеринарску амбуланту, по могућности у делу града у ком власник станује.

Питања укључују негу, исхрану, васпитање и превентивну здравствену заштиту животиња. Грађани добијају упутства о вакцинацији и другим облицима здравствене заштите животиња; о припремама за стерилизацију и постоперативном опоравку; о поступању у случају повреде или болести животиње; о исхрани, васпитању животиња.

Нажалост, велики број грађана се обраћа за бесплатну ветеринарску помоћ, за шта тренутно не постоје услови.

Посреднички сервис:

II-5 Сервис удомљавања

Инфо центар функционише као посреднички сервис између грађана који желе да поклоне и грађана који желе да усвоје животињу. Огласи животиња за удомљавање су доступни широј јавности путем интернет странице на интернет презентацији ORCA, затим путем Инфо телефона, а до жељене информације о животињи коју желе да усвоје, грађани долазе и посетом Инфо центру где добијају податке о актуелним огласима. Грађани који желе да усвоје животињу директно из прихватилишта бивају упућени на неки од промотивних штандова ORCA или друга удружења са којима ORCA сарађује (SOS animals, ARC), или се упућују на Центар за стерилизацију у Овчи и прихватилиште „Риска“.

Приметно је да су грађани који се обраћају Инфо центру у смислу оглашавања животиње за удомљавање, као и они који желе да усвоје животињу, неинформисани о делатности рада наше организације, мислећи да организација ORCA има своје прихватилиште где би могли да доведу животињу коју желе да удоме, односно да дођу да погледају животињу коју би желели да усвоје. Након објашњења како сервис удомљавања функционише, већина грађана се опредељује да причувају псе/мачке док се не удоме, а такође се упућују и на активности које убрзавају процес удомљавања (постављање огласа на већи број интернет сајтова и форума, оглашавање животиње у новинама, израда плаката и њихово дистрибуирање/качење по прометним местима), као тренутно једине расположиве начине да се животиња што пре удоми.

Са друге стране, докле год не буде постојало адекватно прихватилиште где би животиње биле смештене до момента удомљења, судбина већине животиња на улици је неизвесна, као што и квалитет удомљавања у

већини случаја путем посредовања без претходне провере услова у којима ће животиња бити смештена, зависи искључиво од критеријума старатеља који директно поклањају животиње и препорука које добијају од Инфо центра за заштиту животиња.

Подаци у вези са сервисом удомљавања животиња

ТАБЕЛА: II-5/1	
укупан број огласа паса за удомљавање	460
сигурно удомљено преко огласа	192
укупан број огласа мачака за удомљавања	238
сигурно удомљено преко огласа	50
број удомљених паса путем ORCA штанда	17
број удомљених мачака путем ORCA штанда	10
укупан број удомљених животиња путем ORCA штанда	27
злостављани и крајње угрожени пси које је ORCA преузела и удомљавала	12
удомљено	9
укупно удомљено животиња посредовањем ORCA	242
укупно удомљено животиња директно преко ORCA	36

Такође је приметно да је број огласа за удомљавање вишеструко већи од броја огласа за усвајање животиња, што указује на велики број незбринутих животиња са једне стране и мало људи који би желели да усвоје животињу, са друге стране.

Такође овај податак нам говори и о томе да стерилизација и даље није у довољној мери присутна, као део културе живљења власника и њихових кућних љубимаца.

Број огласа за поклањање и усвајање животиње

ТАБЕЛА: II-5/2	
укупан број огласа паса за удомљавање	460
укупан број огласа људи који желе да усвоје пса	113
укупан број огласа мачака за удомљавање	238
укупан број огласа људи који желе да усвоје мачку	19

II-6 Сервис изгубљено-нађено

У Београду тренутно не постоји обједињено оглашавање изгубљених и нађених животиња, што често обесхрабрује грађане који примете изгубљену животињу да је задрже и активно потраже власника. Највећи проблем код спајања изгубљених животиња и њихових власника јесте што сами власници који изгубе животињу често не знају коме треба да се обрате. Са друге стране, људи који пронађу изгубљену животињу су у највећем броју случајева спремни само да обавесте Инфо центар о локацији где је животиња виђена, без додатног ангажовања око привременог смештаја животиње. У великом броју случајева, грађани који пронађу животињу, нису у прилици да одведу животињу до најближег ветеринара како би проверио да ли животиња микрочипована.

Евидентно је да и фирме које дистрибуирају микрочипове немају комплетне базе података, како због своје неажурности, тако и због неодговорности ветеринарских амбуланти које не шаљу редовно податке о власнику паса који су микрочиповани у њиховим амбулантама. Из тог разлога, чак и када постоји број чипа, дешава се да није могуће одмах пронаћи власника.

У светлу тренутних околности, као први корак у циљу побољшања учинка сервиса изгубљено-нађено, неопходно је што пре умрежити пет шопове, ветеринарске амбулante, пансионе, кинолошка и фелинолошка удружења, као и друге сродне институције које би помогле у спајању изгубљених паса и њихових власника. И у овом случају, евидентна је потреба за прихватилиштем/пансионом где би животиња могла да буде смештена док се не контактира њен власник.

Подаци у вези са сервисом изгубљено-нађено

ТАБЕЛА: II-6/1	
укупан број огласа изгубљених паса	79
укупан број огласа пронађених паса	79
број сигурно пронађених паса власника који су огласили у Инфо центру да су изгубили пса	15

Правна подршка:

II-7 Правни савети, пријаве грађана и медијација

ORCA је у оквиру делатности рада Инфо центра, профилисала и утемељила своју социјалну позицију као важан посреднички фактор између грађана, институција и органа државе, у више различитих аспеката заштите животиња.

Са становишта порекла информације, наше активности се могу класификовати у оне проистекле из пријава грађана (телефонски позиви, електронска пошта, писмене пријаве), институција (Секретаријат за заштиту животне средине, основне школе), односно на радње предузете на основу сазнања из медија. Приметно највећи број предмета отворен је на основу писмених пријава грађана, сходно Протоколу за реаговање ORCA по пријавама грађана (93.9% од укупног броја).

Остали предмети, статистички гледано, присутни су у знатно мањем броју - свега 3.78 % предмета отворено је на основу сазнања из медија, 1.51% на основу захтева за посредовањем упућеним од стране Секретаријата за заштиту животне средине, а 0.75% предмета отворено је на основу пријаве управе основних школа.

Активни предмети – општа подела

ТАБЕЛА II-7/1	
Предмети отворени на основу писмених пријава грађана	265
Предмети отворени на основу захтева за посредовањем ORCA од стране Секретаријата за заштиту животне средине	4
Предмети отворени на основу сазнања из медија	10
Предмети отворени на основу пријаве управе основне школе	2
УКУПНО:	281

Из анализе вишемесечног рада изводи се неколико доминантних закључака у погледу односа грађанин – Инфо центар за заштиту животиња, који затим упућују и на карактер односа појединца са органима државне управе, судском и извршном влашћу, пре свега на микро нивоу функционисања друштвене заједнице.

У том смислу, уочене су следеће карактеристике: грађани су непотпуно информисани о делатности рада наше организације, приписујући нам вишак овлашћења односно учитавајући атрибуте државне власти, попут овлашћења на покретање правних поступака и употребу средства принуде (на пример, овлашћење на одузимање злостављане животиње). Ова појава резултат је стицаја више фактора: поред генералне

необавештености о делокругу рада појединих органа државне структуре. Наведеном треба додати и познатост и углед који је организација током година стекла, што је значајан подстицај у опредељивању за тражење савета-препоруче-иницијативе ORCA у конкретном случају. Ауторитет организације је, тако, постао фактор у опредељивању грађана да нам се обрате, што претпоставља да нашим залагањем за предмет пријаве она добија више институционалне подршке и већи легитимитет, када се нађе пред поступајућим органом.

Обављајући посредничку улогу, како на релацији грађанин други грађанин, поводом сукоба у вези са животињама, тако и посредујући међу органима управне, извршне и судске власти, видљиви су конкретни успеси. Они су уочљиви кроз значајан број разрешених конфликта између грађана, као и путем евиденције о покренутим прекршајним и кривичним поступцима за дела злостављања и убистава животиња.

Структура поднетих писмених пријава грађана на основу усвојене категоризације сходно Протоколу за реаговање ORCA по пријавама грађана (Табеле II-7/2 – II-7/6)

ТАБЕЛА II-7/2	
Убиство животиња	31
Убиство/злостављање животиња	2
Претња злостављањем и убијањем	2
Покушај убиства	1
Постављање отрова	6
Злостављање (психичко, физичко, сексуално)	44
Занемаривање	13
Занемаривање/злостављање	12
Напуштање животиња	2
Борбе животиња	2
Борбе животиња/занемаривање	1

ТАБЕЛА II-7/3	
Сукоб грађана у вези са животињама	46
Сукоб грађана у вези са животињама/злостављање животиња	35
Сукоб грађана у вези са животињама/занемаривање животиња	5
Сукоб грађана/хордашење	1

ТАБЕЛА II-7/4	
Спасовање и збрињавање животиња	4
Проблем у вези са напуштеним животињама/злостављање	1
Дивље животиње у заточеништву	2
Дивље животиње у стаништима	0

ТАБЕЛА II-7/5	
Неправилности у раду државних органа	33

ТАБЕЛА II-7/6	
Остало	5
Остало/подкатегорија правни савет	17

Напомена: поједини предмети су због специфичности означени двома категоријама, обзиром на постојање елемената и једне друге.

Ова посебност нема само технички, интерни значај за потребе поступања ORCA, већ је и важан показатељ да у појединим случајевима исто лице врши више сродних противправних радњи, у исто или различито време (*види горе*: убиство/злостављање, занемаривање /злостављање, борбе животиња/занемаривање).

Из поменутог запажања проистиче потреба да се са озбиљношћу схвати свака пријава незаконитог поступања према животињама, како с обзиром на вероватноћу да исто лице учини исто дело – тзв. рецидиви, тако и с обзиром на вероватноћу да починилац учини друго сродно дело.

Категоризација предмета отворених на основу упућеног захтева за посредовањем од стране Секретаријата за заштиту животне средине

ТАБЕЛА II-7/7	
Пријаве ORCA упућене из Секретаријата за заштиту животне средине града Београда, укупно	4
Проблем у вези са напуштеним животињама	4

Категоризација предмета отворених на основу сазнања из медија

ТАБЕЛА II-7/8	
Предмети отворени по сазнању из медија, укупно	10
Убиство	2
Убиство/злостављање	1
Злостављање	6
Остало	1

Категоризација предмета отворених на основу пријава органа управе основних школа

ТАБЕЛА II-7/9	
Проблем у вези са напуштеним животињама, укупно	2

Категоризација поступања ORCA поводом сазнања о случајевима злостављања и убистава животиња (извор информације: писмене пријаве, медији)

ТАБЕЛА II-7/10	
Пријаве упућене надлежним полицијским станицама/ОУП	17
Пријаве упућене надлежном општинском јавном тужилаштву	11
Пријаве упућене центру за социјални рад	2

Напомена: Категорија обухвата предмете у којима је процењено да постоји, с обзиром на радњу извршења, основана сумња да је учињен прекршај злостављање животиња на јавном месту из члана 17 Закона о јавном реду и миру („Сл. гласник РС“ 48/94), односно кривично дело убиство и мучење животиње из члана 269 Кривичног законика („Сл. гласник РС“ 85/05)

Категоризација предмета у којима су предузете преткривичне и кривичне радње за кривично дело из члана 269 Кривичног законика по пријави односно уз посредовање ORCA

ТАБЕЛА II-7/10	
Предмети у којима су предузете преткривичне радње од стране надлежног ОУП	9
Предмети у којима су списи достављени на поступање надлежном ОЈТ од стране ОУП	10
Окончани кривични предмети у првом степену	3
Нема повратне информације од ОУП/ОЈТ	13

Напомена: у неким од предмета из ове категорије ORCA је била само заинтересована страна-посматрач, те је тражила информације од поступајућег органа у одређеној фази преткривичног/кривичног поступка, док је у другима била иницијатор-подносилац кривичне пријаве ОУП или ОЈТ.

Подршка НВО:

II-8 Подршка у оснивању и вођењу НВО за заштиту животиња

Инфо центар помаже оснивање НВО за заштиту животиња у унутрашњости Србије пружањем правних савета – информација о поступку за упис у регистар, садржају потребне документације и помоћи у формулисању појединих одредаба статута, рокова за подношење пријава, износа административне таксе и начина плаћања и сл.

Највећи проблем у вези са овом тематиком јесте што се највећи број организација/друштава за заштиту животиња у Србији оснива уз отварање сопственог прихватиштва за напуштене псе и мачке, без адекватног стратешког плана и финансијских могућности да буде одрживо. У највећем броју случајева, ове организације се јављају тражећи помоћу у виду финансијских средстава, а најмање у вези са пружањем логистичке и правне подршке.

Са друге стране, у оствареним контактима са другим организацијама за заштиту животиња, ORCA саветује поменута удружења да утичу на локалне органе управе у смислу усвајања Стратегије за решавање проблема паса луталица по угледу на београдску, као најефикаснији и најхуманији начин решавања овог проблема. Паралелно са овим повременим активностима, ORCA ради на лобирању Стратегије по многим градовима Србије и различитим државним органима, заступајући на тај начин тзв. Националну стратегију решавања проблема паса луталица.

III ПРАЋЕЊЕ СТАЊА У ОБЛАСТИ ДРЖАЊА И ЗАШТИТЕ ЖИВОТИЊА

III-1 Анализа медијског извештавања

У 2007. години објављено је око 6.500 чланака на тему животиња. У наставку текста налази се анализа дневне штампе с обзиром на оцену текстова, тему и врсту медија.

Анализа по оценама

ТАБЕЛА III-1/1	
афирмативна	5%
негативна	14%
неодређена	2%
неутрална	78%

Анализа по новинама

ТАБЕЛА III-1/2	
24 сата	4%
Блиц	8%
Данас	9%
Дневник	10%
Глас јавности	12%
Курир	7%
Политика	11%
Прес	6%
Вечерње новости	14%

Анализа по темама

ТАБЕЛА III-1/3	
Деца и животиње	1%
Дивље животиње	4%
Домаће животиње	9%
Егзотични љубимци	0% (14)
Голубарство, кунићарство	0% (19)
Крзнашице	0% (10)
Кућни љубимци	6%

Лов, риболов, криволов	21%
Луталице и напуштене животиње	8%
Невладине организације и удружења	6%
Огледне животиње	0% (27)
Соколарство	0% (23)
Шверц животиња	1%
Трке, борбе, изложбе и др. Манифестације	4%
Ветерина и заразне болести	11%
Владине организације и институције	1%
Законски прописи	1%
Занимљивости у вези животиња	15%
Злостављање животиња	3%
Золошки вртови, акваријуми, делфинаријуми	8%

У протеклој години примећен је значајан пораст медијског извештавања на тему добробити животиња у односу на претходне године – повећан је број објављених чланака/емитованих прилога, а смањен број оних који се темом добробити животиња баве у негативном контексту.

Међутим, оно што недостаје јесу чланци/прилози који би се темељније и објективније бавили овим важним друштвеним питањем. Инфо центар је из тог разлога увек на располагању представницима седме силе, чије одговорно и чињенично извештавање умногоме може допринети упознатости сваког грађанина са стањем заштите животиња у нашем окружењу.

III-2 Праћење спровођења Стратегије решавања паса луталица

Рад Инфо центра пружа одличан оквир за истраживања ове врсте, будући да свакодневни контакти са грађанима са једне, и надлежним институцијама са друге стране, пружају драгоцен оквир за увид у стање када је у питању спровођење Стратегије.

Како би се остварили циљеви Стратегије решавања проблема паса луталица на територији града Београда, потребно је стално праћење појединих параметара и разрађивање система за њено унапређивање. Прикупљене информације и истраживања могу послужити као помоћ у идентификацији путева ка њеном унапређивању.

С тим у вези на крају 2007. године Секретаријату за заштиту животне средине поднета су два документа, и то:

- "Основни проблеми у спровођењу Стратегије решавања проблема паса луталица на територији града Београда"
- "Предлози за унапређивање рада Центра за стерилизацију "Овча" у оквиру спровођења Стратегије решавања проблема паса луталица на територији града Београда"

IV ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ

IV-1 Помоћ угроженим животињама

Конкретну помоћ повређеној животињи или животињи у животној опасности (пас у шахту, мачка на крову, мачка на дрвету, маче у хауби аутомобила или у неприступачном простору,...) потражило је у периоду од марта до новембра 2007. године 255 грађана у вези са различитим ситуацијама. У неким случајевима, грађани су добијали финансијску помоћ након што би се повезали директно са ветеринаром-сарадником Инфо центра за заштиту животиња, док се у случајевима када је животиња животно угрожена а без старатеља који би јој помогао, Инфо центар директно ангажовао.

Међутим, системски, нажалост нисмо у прилици да потпуности одговоримо на овакве потребе, услед својих ограничених ресурса – недовољан број људи, недостатак опреме, теренског возила, смештаја за опоравак животиње и сл. У највећем броју случајева, грађани су препуштени својој иницијативи и спремности да помогну повређеној животињи или животињи у животној опасности.

Злостављани штенци са Звездаре

Станарка стамбене зграде на Звездари пријавила је Инфо центру за заштиту животиња случај злостављања младих паса у свом комшилуку. Интервенцијом стручног тима утврђено је да су штенци, мужјак немачки овчар од 6 и женка мешанац од 5 месеци) мучени, повређивани и занемарени, односно да им је психички и физички интегритет било озбиљно угрожено. Власник животиња показивао је симптоме хроничног менталног поремећаја, те је случај пријављен и Центру за социјални рад. Штенци су привремено смештени у Градско прихватилиште – Овча, а потом и срећно удомљени. Овај случај још једном потврђује да је за адекватно сузбијање насиља у друштву неопходна сарадња надлежних државних институција – полиције, тужилаштва, центра за социјални рад, али и удружења за заштиту животиња, медија и грађана.

Запаљена куја Маша

Брига за кују Машу отпочела је позивом узнемиреног суграђанина са информацијама о запаљеном псу луталици, који даје знакове живота. Уз помоћ сарадника-ветеринара успели смо да интервенишемо, али су опекотине биле толико озбиљне да су наговештавале лош исход. Ипак, Маша је у најкритичнијим тренуцима показала велику борбеност и жељу за животом, те је успела да се за исти и избори. Након тога, срећа јој се осмехнула још једном: усвојена је од стране великог љубитеља животиња, професорке српског језика из Панчева. Полиција је идентификовала починиоци стравичног мучења кује Маше, а истрага је још у току. Овакви примери говоре о неопходности доношења адекватне законске регулативе, њеног спровођења, као и информисања јавности о постојању исте.

Пас Меда – потресна прича

Мешанац шарпланинца Меда остављен је поред пута на периферији града, са жицом дубоко усеченом у врат и кратким ланцем који га је везивао за дрво. Био је толико онемоћао, да је само лежао без знакова живота у тренутку када је пронађен. Након операције и интензивне неге у Ветеринарској станици Београд, Меда је повратио свој немиран дух, а ангажманом Инфо центра убрзо је пронашао и трајан дом.

IV-2 Реакције на догађаје из јавног живота у вези са нарушавањем добробити животиња

Реакција на гостовање циркуса из Москве

У мају 2007. године Београд је посетио московски циркус. Најављено је да овај циркус прати и велики зоолошки врт, те да ће посетиоци имати прилике да, поред акробата и клонова, виде и многе животиње: слона, тигра, мајмуне, псе, медведе, коње, ламе, змије... Циркус и зоолошки врт, смештени на Замунском кеју, изазвали су бурне реакције јавности. Грађани су свакодневно контактирали Инфо центар и пријављивали узнемиравајуће призоре у вези са нарушеним здрављем и добробити животиња московског циркуса. Молбу да реагујемо упутио нам је и Секретаријат за инспекцијске послове Града Београда. Како гостовања циркуса који у својим представама користе животиње нису забрањена на територији наше земље, Инфо центар је најпре подсетио на чињеницу да циркус представља вид злостављана животиња, позвао јавност на бојкот московског циркуса, те још једном ургирао на усвајање Нацрта Закона о добробити животиња, који ће забранити овакав вид манифестација.

Реакција на локацију одржавања концерта Rolling Stones-а у Београду

Наша организација оштро је реаговао на одабир локације од стране организатора концерта Rolling Stones-а. Наиме, за локацију дуго очекиваног спектакла одабран је Београдски хиподром – место у чијој се непосредној близини налази око три стотине коња. Држаоци коња планирали су да умање стрес код ових животиња употребом седатива. Предочили смо јавности и организаторима научне чињенице да су највећи стресори за животиње управо бука и вибрације које она производи. На предлог организатора да животиње изместе, предочено је да транспорт животиња такође представља велики извор стреса, те да би најбоље решење било проналазак нове локација за одржавање концерта.

Наша реакција уродила је плодом. Концерт Rolling Stones-а одржан је 14. јула 2007. године на Ушћу – посетиоци су уживали у одличном спектаклу, а добробит хиподромских коња остала је заштићена.

V ЗАКЉУЧАК

V-1 Искуства у раду - детектовани проблеми у реализацији активности у 2007. години

У првих девет месеци рада Инфо центру се обратило преко 6 500 грађана путем електронске поште, телефоном или лично; кроз учионицу је прошло преко 2 000 деце и младих, као и близу 150 наставника и васпитача. Тако Инфо центар постаје јединствени информативни, саветодавни, образовни и посреднички сервис који је на услузи свим грађанима, како онима који се брину о животињама, тако и онима којима оне сметају.

Заинтересованост грађана превазишла је наша очекивања и у потпуности је оправдала тежњу за оснивањем једне овакве институције у нашој престоници. Истовремено је просведочила о празнини која је до сада постојала у овој области, али нам је и указала на велики број проблема и потреба на које наше друштво и држава морају дати адекватан одговор.

Током досадашњег рада Инфо центра потврђена је чињеница да је недостатак подршке, посредовања, извора информација и необразованост у области држања и заштите животиња основни разлог што се грађани одлучују за неодговорно и неконструктивно решавање проблема у вези са животињама. У том смислу, неопходно је у наредном периоду наставити и проширити активности Центра за заштиту животиња - инфо центра, имајући посебно у виду закључке проистекле из досадашњег искуства – како би (здравствени, хигијенски, еколошки и социјални) проблеми везани за држање животиња на територији града Београда били решени у највећој могућој мери.

Проблеме са којима смо се суочили у раду, у најопштијем смислу, можемо их поделити на три групе: (1) проблеме у раду са грађанима, (2) проблеме у сарадњи са институцијама и органима државне власти и на (3) унутрашње проблеме у раду Инфо центра.

(1) Проблеми у сарадњи са грађанима

- жалбе грађана на немогућност успостављања телефонске везе са Инфо центром, услед преоптерећености позивима;
- неинформисаност/недовољна информисаност грађана о делатности Инфо центра и видовима активности које исти спроводи;

- неинформисаност/недовољна информисаност грађана о правној регулативи у области држања и заштите животиња, односно о овлашћењима полиције, тужилаштва и судова;
- контраст између уоченог високог нивоа грађанске свести у области заштите животиња и ниског степена грађанског активизма у вези са тим;
- висок степен поларизованости припадника популације на „некритичне љубитеље животиња“ и „оштрашћене противнике животиња“;
- страх од одмазде као разлог непријављивања прекршаја и кривичних дела;
- покушаји (зло)употребе услуга које пружа Инфо центар од стране појединаца, у циљу интерног обрачуна са другим појединцем, поводом предмета који не спада у делокруг његовог рада;
- немогућност смештаја пронађених животиња до момента проналажења њиховог власника;
- немогућност смештаја напуштених животиња (у првом реду штенаца и мачића и крајње угрожених животиња) до момента удомљавања;
- непостојање могућности трајног указивања прве помоћи на лицу места повређеним или животно угроженим напуштеним животињама;
- непотпуност података у вези са пријављеним случајем;
- незадовољавајући ниво сарадње између друштава за заштиту животиња која имају исте области делатности или им се поједине преклапају;

(2) Проблеми у сарадњи са институцијама и органима државне власти

- недовољан ниво повезаности/координације органа управне, извршне и судске власти у процесуирању прекршаја и кривичног дела у области држања и заштите животиња;
- недовољна упознатост са правном регулативом у области држања и заштите животиња органа управне и извршне власти;
- негирање значаја или релативизација значаја бића кривичног дела *убиство и мучење животиња* од стране припадника органа који су активни део ланца процесуирања дела.

(3) Унутрашњи проблеми у раду Инфо Центра

- недовољно развијена мрежа међусобно повезаних грађанима који директно учествују у реализацији Стратегије;
- недовољна снабдевеност грађанима који учествују у реализацији Стратегије храном, санитетом, лековима и вакцинама за животиње;
- немогућност провере навода из пријава грађана на лицу места у одређеном броју случајева, те се реакција Инфо центра врло често ослања на наводе људи који пријављују случајеве злостављања/занемаривања;
- преоптерећеност правног сектора Инфо центра и недовољна комуникација са државним институцијама којима су прослеђене пријаве ("праћење судбине" пријаве);
- недовољно искоришћени капацитети волонтера/чланова ORCA
- недостатак људских ресурса у ORCA Учионици.

Најизраженији проблеми, на које треба што пре одговорити кроз проширивање рада у 2008. години:

- 1.** немогућност изласка на терен ради утврђивања чињеничног стања у случају пријава грађана.
- 2.** тешкоће у успостављању телефонске везе са Инфо центром, услед активне само једне линије;
- 3.** недовољна комуникација и афирмација улоге грађана који директно учествују у реализацији Стратегије (недовољна умреженост, као и недостак подршке у виду хране, ветеринарских услуга и сл);
- 4.** недостатак људских ресурса у ORCA Учионици – један едукатор запослен са пуним радним временом и један са пола радног времена нису довољни да покрију растуће потребе ORCA Учионице;
- 5.** недовољан ниво повезаности / координације органа управне, извршне и судске власти у процесуирању прекршаја, и кривичног дела злостављања и убиства животиња;

- 6.** преоптерећеност правног сектора Инфо центра и недовољна комуникација са државним институцијама којима су прослеђене пријаве;
- 7.** немогућност коришћења богатог потенцијала који лежи у садашњим и будућим волонтерима – што би уштедело запосленима значајан труд и време око обављања многих послова – услед непостојања волонтерског менаџера.

Искуство које смо стекли током прве године рада Инфо центра указује на потребу настављања и интензивирања његових активности, јер је само кроз упоран вишегодишњи рад могуће значајно утицати на узроке проблема напуштених животиња, као и многобројне здравствене, хигијенске, еколошке и социјалне проблема везане за држање животиња у урбаној средини.

С тим у вези, Инфо центар за заштиту животиња постепено треба да проширује своје активности у квантитативном и квалитативном смислу те да постепено прерасте у Центар за заштиту животиња. Овај центар може пружити адекватан одговор на многе проблеме са којим се суочава наше друштво у овој области.

